

Informacja Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki nr 28/2015

w sprawie

sposobu wykorzystania przez operatora elektroenergetycznego systemu przesyłowego środków uzyskanych z udostępniania transgranicznych zdolności przesyłowych w okresie od 1 lipca 2014 r. do 30 czerwca 2015 r.

Na podstawie art. 23 ust. 2 pkt 11 ustawy – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r., poz.1059 ze zm.), do zakresu działań Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki należy kontrolowanie realizacji przez operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub operatora systemu połączonego elektroenergetycznego oraz innych uczestników rynku energii elektrycznej obowiązków wynikających z przepisów rozporządzenia (WE) nr 714/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 lipca 2009 r. *w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1228/2003*, (zwanego dalej: „Rozporządzeniem (WE) 714/2009”), a także wykonywanie innych obowiązków organu regulacyjnego wynikających z tego rozporządzenia.

Zgodnie z pkt 6.5. wytycznych w sprawie zarządzania i alokacji dostępnej zdolności przesyłowej połączeń wzajemnych między systemami krajowymi (zwanymi dalej „wytycznymi”), które stanowią załącznik do Rozporządzenia (WE) nr 714/2009, każdego roku do dnia 31 lipca organy regulacyjne opublikują sprawozdanie zawierające informacje o kwocie przychodów uzyskanych w okresie dwunastu miesięcy kończącym się 30 czerwca tego roku i przedstawiające sposób wykorzystania tego dochodu, wraz z weryfikacją, czy dochód ten został wykorzystany zgodnie z wyżej wymienionym rozporządzeniem i wytycznymi oraz czy łączna kwota dochodu z ograniczeń została przeznaczona na jeden lub więcej spośród trzech zalecanych celów, o których mowa w art. 16 ust. 6 rozporządzenia.

Niniejsza informacja została opracowana na podstawie sprawozdania przygotowanego przez PSE S.A. zgodnie z pkt 6.4. wytycznych i przedstawionego Prezesowi URE oraz danych zebranych w trakcie realizacji zadań określonych w art. 23 ust. 2 pkt 11 i pkt 20 lit a ustawy – Prawo energetyczne.

Źródło przychodów

Zdolności przesyłowe wymiany międzysystemowej, które mogą być udostępniane uczestnikom rynku w regionie Europy Środkowo – Wschodniej, alokowane i udostępniane były w ramach rynkowego mechanizmu przetargów skoordynowanych typu explicit w rocznym przedziale czasowym oraz w przedziałach miesięcznych i dobowych. W poszczególnych okresach w wyżej wymienionym mechanizmie uczestniczyło ośmiu operatorów systemów przesyłowych (zwanymi dalej: „OSP”) z siedmiu krajów, tj. ČEPS, a.s.; TenneT TSO GmbH; 50Hertz Transmission GmbH; PSE S.A.; MAVIR Hungarian Independent Transmission Operator Company Ltd.; Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s.; Elektro-Slovenija, d. o. o., a także Austrian Power Grid AG.

W okresie sprawozdawczym trwającym od 1 lipca 2014 r. do 30 czerwca 2015 r. udostępnianie zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej odbywało się:

- a. w okresie od 1 lipca do 31 grudnia 2014 r. – na podstawie „Zasad skoordynowanych przetargów na zdolności przesyłowe w Regionie Europy Środkowo-Wschodniej” obowiązujących w roku 2014;
- b. w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2015 r. – na podstawie „Zasad skoordynowanych przetargów na zdolności przesyłowe w Regionie Europy Środkowo – Wschodniej” obowiązujących w roku 2015.

Podstawę współpracy wyżej wymienionych OSP w zakresie udostępniania zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej w związku z występowaniem ograniczeń systemowych w okresie sprawozdawczym trwającym od 1 lipca 2014 r. do 30 czerwca 2015 r. stanowiły umowy zawarte pomiędzy tymi operatorami systemów przesyłowych oraz biurem aukcyjnym CAO GmbH. Umowy te określały również kryteria podziału przychodów uzyskanych przez poszczególnych OSP z tytułu udostępniania zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej w związku z występowaniem ograniczeń systemowych w ramach skoordynowanych przetargów.

Ponadto w okresie od 1 lipca 2014 r. do 30 czerwca 2015 r., zdolności przesyłowe na połączeniu stałoprądowym łączącym systemy Polski i Szwecji („połączenie SwePol Link”) były udostępniane na warunkach rynkowych dla wszystkich uczestników rynku, a ich alokacja odbywała się poprzez mechanizm market coupling w ramach aukcji niejawnych na rynku dnia następnego organizowanych przez giełdy energii (tj. TGE S.A. i Nordpool Spot AS). Zdolności przesyłowe połączenia SwePol Link były alokowane na poszczególne godziny doby. Przychody uzyskane z udostępniania zdolności przesyłowych tego połączenia (Congestion Rent) trafiały do PSE S.A. oraz do Svenska Kraftnatt (OSP Szwecji).

Wielkość uzyskanych przychodów

W przedmiotowym okresie sprawozdawczym przychody PSE S.A. z tytułu udostępniania zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej w związku z występowaniem ograniczeń systemowych wyniosły łącznie 97 548,0 tys. zł, w tym:

- przychody w okresie od 1 lipca do 31 grudnia 2014 r. w wysokości 54 533,5 tys. zł;
- przychody w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2015 r. w wysokości 43 014,5 tys. zł.

Wyżej wymienione wielkości zostały podane w wartości netto, tj. zostały pomniejszone o wartość zwrotu rocznych i miesięcznych praw przesyłu do alokowania w ramach aukcji dobowych (tzw. procedura Use It or Sell It), zgodnie z wielkościami zaksięgowanymi na rachunkach PSE S.A.

Przeznaczenie uzyskanych przychodów

Zgodnie z art. 16 ust. 6 Rozporządzenia (WE) 714/2009, wszelkie przychody z tytułu udostępniania transgranicznych zdolności przesyłowych w związku z występowaniem ograniczeń systemowych mają zostać przeznaczone przez operatorów systemów przesyłowych na następujące cele:

1. zagwarantowanie rzeczywistej dostępności przydzielonych zdolności; lub
2. utrzymywanie lub zwiększanie zdolności połączeń wzajemnych poprzez inwestycje w sieci, w szczególności w nowe połączenia wzajemne.

Jeśli przychody nie mogą zostać efektywnie wykorzystane do celu określonego w pkt 1 lub 2 powyżej, wówczas mogą zostać wykorzystane, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez organ regulacyjny, w maksymalnej kwocie określonej przez ten organ, jako dochód brany pod uwagę przy zatwierdzaniu metod kalkulacji lub ustalania taryf w sieciach. Pozostała część przychodów zostaje umieszczana na odrębnym koncie wewnętrznym do czasu, kiedy będzie mogła być wykorzystana na wyżej wymienione cele.

W celu wykorzystania przychodów z tytułu udostępniania zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej w związku z występowaniem ograniczeń systemowych PSE S.A.:

- a) w kalkulacji stawek opłat przesyłowych w Taryfie PSE S.A. na rok 2014, zatwierdzonej decyzją Prezesa URE z dnia 17 grudnia 2013 r., część opisywanych przychodów przeznaczyły, zgodnie z celem z art. 16 ust. 6 Rozporządzenia (WE) 714/2009, jako dochód brany pod uwagę przez organy regulacyjne przy zatwierdzaniu metod kalkulacji lub ustalania taryf w sieciach;
- b) w kalkulacji stawek opłat przesyłowych w Taryfie PSE S.A. na rok 2015, zatwierdzonej decyzją Prezesa URE z dnia 16 grudnia 2014 r., część opisywanych przychodów przeznaczyła, zgodnie z celem z art. 16 ust. 6 Rozporządzenia (WE) 714/2009, jako dochód brany pod uwagę przez organy regulacyjne przy zatwierdzaniu metod kalkulacji lub ustalania taryf w sieciach;
- c) dokonała odpisu na Fundusz Celowy, którego Regulamin przyjęty został Uchwałą Nr 20/2006 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki w dniu 28 lipca 2006 roku. Źródłem środków finansowych gromadzonych na Funduszu Celowym są dochody PSE S.A. uzyskane z tytułu udostępniania zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej w związku z występowaniem ograniczeń systemowych, pomniejszone o należny podatek. Fundusz Celowy ewidencjonowany jest na oddzielnym koncie księgowym, a wykorzystany może być tylko na jeden lub więcej z następujących celów: finansowanie zagwarantowania rzeczywistej dostępności przydzielonych zdolności oraz finansowanie inwestycji sieciowych wykonywanych w celu utrzymania lub zwiększania zdolności połączeń wzajemnych (tj. spełnienie art. 16 ust. 6 lit. a i b Rozporządzenia (WE) 714/2009, wcześniej art. 6 ust. 6 lit. A i b Rozporządzenia (WE) 1228/2003).

ad. a)

PSE S.A. przeznaczyły część przychodów z tytułu udostępniania zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej w związku z występowaniem ograniczeń systemowych uzyskanych w okresie sprawozdawczym od 1 lipca do 31 grudnia 2014 r. jako dochód brany pod uwagę przez organy regulacyjne przy zatwierdzaniu metod kalkulacji lub ustalania taryf w sieciach.

Zgodnie z powyższym, PSE S.A. w kalkulacji stawek opłat przesyłowych w Taryfie PSE S.A. na rok 2014, zatwierdzonej decyzją Prezesa URE z dnia 17 grudnia 2013 r., nie uwzględniły planowanych wielkości kosztów związanych z bilansowaniem wymiany międzysystemowej, tj. kosztów odchyień od pozycji kontraktowej na Jednostce Grafikowej Wymiany Międzysystemowej OSP, kosztów wielostronnych działań zaradczych poprawy bezpieczeństwa pracy systemu w ramach umowy TSC (Agreement on Trial Phase of Multilateral Remedial Actions within TSC), kosztów związanych z uczestnictwem PSE S.A. w międzyoperatorskim systemie rozliczeń kosztów tranzytów ITC oraz kosztów bezpośrednio związanych z organizacją przetargów (koszty biura aukcyjnego i redukcji zdolności przesyłowych). W kalkulacji stawek opłat w Taryfie PSE S.A. na rok 2014 przyjęto założenie, że nadwyżka kosztów tych działań nad uzyskanymi z ich tytułu przychodami będzie pokrywana przychodami z tytułu

udostępniania zdolności przesyłowych na połączeniach wymiany międzysystemowej w związku z występowaniem ograniczeń systemowych.

Księgowy wynik finansowy rozliczeń kosztów tranzytów ITC z uwzględnieniem przychodów uzyskanych w ramach rozliczeń opłaty rynkowej, w okresie od 1 lipca do 31 grudnia 2014 r. był dodatni, tj. spółka uzyskała sumaryczne przychody w wysokości 23 676,4 tys. zł.

Powyższy wynik finansowy został przeznaczony na pokrycie kosztów organizacji aukcji, kosztów bilansowania wymiany międzysystemowej oraz kosztów wielostronnych działań zaradczych netto wynikających z rozliczeń w ramach umowy TSC. Koszty te w okresie od 1 lipca do 31 grudnia 2014 r. wyniosły łącznie 18 253,7 tys. zł, w tym:

- koszty bilansowania wymiany międzysystemowej w wysokości 17 646,2 tys. zł;
- koszty bezpośrednio związane z organizacją przetargów na udostępnianie zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej, tj. przypadająca na PSE S.A. część kosztów funkcjonowania biura aukcyjnego w wysokości 607,6 tys. zł.

ad. b)

PSE S.A. przeznaczyły część przychodów z tytułu udostępniania zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej w związku z występowaniem ograniczeń systemowych uzyskanych w okresie sprawozdawczym od 1 stycznia do 30 czerwca 2014 r. jako dochód brany pod uwagę przez organy regulacyjne przy zatwierdzaniu metod kalkulacji lub ustalania taryf w sieciach.

Zgodnie z powyższym, PSE S.A. w kalkulacji stawek opłat przesyłowych w Taryfie PSE S.A. na rok 2015, zatwierdzonej decyzją Prezesa URE z dnia 16 grudnia 2014 r., nie uwzględniła planowanych wielkości kosztów związanych z bilansowaniem wymiany międzysystemowej, tj. kosztów odchyień od pozycji kontraktowej na Jednostce Grafikowej Wymiany Międzysystemowej OSP, kosztów wielostronnych działań zaradczych poprawy bezpieczeństwa pracy systemu w ramach umowy TSC, kosztów związanych z uczestnictwem PSE S.A. w międzyoperatorskim systemie rozliczeń kosztów tranzytów ITC oraz kosztów bezpośrednio związanych z organizacją przetargów (koszty biura aukcyjnego i redukcji zdolności przesyłowych). W kalkulacji stawek opłat w Taryfie PSE S.A. na rok 2015 przyjęto założenie, że nadwyżka kosztów tych działań nad uzyskanymi z ich tytułu przychodami będzie pokrywana przychodami z tytułu udostępniania zdolności przesyłowych na połączeniach międzysystemowych w związku z występowaniem ograniczeń systemowych.

W okresie 1 stycznia do 30 czerwca 2015 r. nie odnotowano przychodów uzyskanych w ramach rozliczeń opłaty rynkowej. Ponadto, z uwagi na skomplikowaną procedurę wyznaczania i weryfikacji wielkości rozliczeniowych w ramach wielostronnej umowy ITC, występują bardzo duże, wynoszące około 5-6 miesięcy, opóźnienia w procesie rozliczeń, w wyniku których w okresie od stycznia do czerwca 2015 r. w księgach rachunkowych PSE S.A. nie zostały zarejestrowane dokumenty księgowe dotyczące rozliczeń za ten okres. Według szacunków PSE S.A. księgowy wynik finansowy rozliczeń kosztów tranzytów ITC z uwzględnieniem przychodów uzyskanych w ramach rozliczeń opłaty rynkowej w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2015 r. wyniesie ok. 19 600 tys. zł.

Powyższy wynik finansowy zostanie przeznaczony na pokrycie kosztów organizacji aukcji, kosztów bilansowania wymiany międzysystemowej oraz kosztów wielostronnych działań zaradczych netto wynikających z rozliczeń w ramach umowy TSC. Koszty te w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2015 r. wyniosły łącznie 4 935,4 tys. zł, w tym:

- koszty bilansowania wymiany międzysystemowej 4 303,7 tys. zł;
- koszty bezpośrednio związane z organizacją przetargów na udostępnianie zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej, tj. przypadająca na PSE S.A. część kosztów

funkcjonowania biura aukcyjnego w wysokości 631,7 tys. zł.

ad. c)

W związku z pokryciem kosztów związanych z realizacją przez PSE S.A. wymiany międzysystemowej (tj. kosztów organizacji przetargów skoordynowanych, bilansowania wymiany międzysystemowej, rozliczeń w ramach TSC i ITC) przychodami uzyskanymi z uczestnictwa w międzyoperatorskim systemie rozliczeń kosztów tranzytów ITC uzyskanymi w okresie od 1 lipca 2014 r. do 30 czerwca 2015 r., całkowite przychody uzyskane przez PSE S.A. z tytułu udostępniania zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej, pomniejszone o należny podatek dochodowy za wyżej wymieniony okres, zasilą Fundusz Celowy.

W trybie przewidzianym w obowiązującej Ustawie o rachunkowości został skalkulowany dochód z przychodów z tytułu udostępniania zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej w związku z występowaniem ograniczeń systemowych za 2014 r. Decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Spółki (Uchwała nr 2 z dnia 30 czerwca 2015 r. w sprawie podziału zysku netto PSE S.A. za rok 2014) wspomniany dochód został przeznaczony na cele zgodne z art. 16 ust. 6 Rozporządzenia (WE) 714/2009), czyli na finansowanie planowanych inwestycji sieciowych utrzymujących lub zwiększających transgraniczne zdolności przesyłowe. W związku z tym dokonano odpisu części zysku netto spółki na Fundusz Celowy, który został zasilony kwotą w wysokości 78 713,6 tys. zł.

Ze względu na obowiązujące w kraju regulacje prawne Fundusz Celowy jest zasilany tylko raz w roku, tj. poprzez podjęcie przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki PSE S.A. uchwały w sprawie podziału zysku netto Spółki za poprzedni rok kalendarzowy. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki podejmuje taką uchwałę w terminie 6 miesięcy po zakończeniu roku obrotowego (tj. pod koniec II kwartału roku następnego) i dopiero na podstawie tej uchwały może nastąpić zasilenie Funduszu Celowego kwotą wskazaną we wspomnianej uchwale równą kwocie pozostałej części przychodów z tytułu udostępniania zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej w związku z występowaniem ograniczeń systemowych za rok poprzedni, pomniejszoną o koszty pokrywane z tych przychodów oraz o należny podatek.

PSE S.A. planuje zastosowanie podobnego mechanizmu w przypadku przychodów z tytułu udostępniania zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej w związku z występowaniem ograniczeń systemowych uzyskanych w roku 2015.

Wysokość środków finansowych zgromadzanych na Funduszu Celowym wynosiła:

- według stanu na dzień 1 lipca 2014 r. 713 776,1 tys. zł;
- według stanu na dzień 30 czerwca 2015 r. 792 489,7 tys. zł;

Inwestycje wskazane w sprawozdaniu PSE S.A. z dnia 22 lipca 2014 r. dotyczącym sposobu wykorzystania przez operatora elektroenergetycznego systemu przesyłowego środków uzyskanych z udostępniania transgranicznych zdolności przesyłowych w okresie od 1 lipca 2013 r. do 30 czerwca 2014 r. jako współfinansowane z Funduszu Celowego są nadal aktualne.

Zgodnie z *Aktualizacją Planu Rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2010 –2025*, uzgodnioną z Prezesem URE (pismo Prezesa URE z dnia 24 stycznia 2014 r., znak: DRE-4310-25(21)/2013/2014/ŁM), środki zgromadzone na Funduszu Celowym zostaną wykorzystane jako jedno ze źródeł sfinansowania nakładów inwestycyjnych niezbędnych dla realizacji budowy asynchronicznego połączenia międzysystemowego Polska - Litwa.

Przedsięwzięcie inwestycyjne w celu budowy połączenia Polska – Litwa obejmuje swym zakresem szereg zadań inwestycyjnych (budowa linii, stacji elektroenergetycznych oraz wstawki B-T-B), gdyż oprócz budowy linii transgranicznej (ze wstawką B-T-B), wymaga

również bardzo znaczącej rozbudowy systemów przesyłowych na terytoriach obu krajów, w szczególności systemu polskiego na obszarze północno – wschodniej Polski.

Należy podkreślić, że połączenie Polska – Litwa jest bardzo istotne, nie tylko z punktu widzenia współpracy Krajowego Systemu Przesyłowego z systemem litewskim, ale przede wszystkim z punktu widzenia tworzenia jednolitego Europejskiego Rynku Energii Elektrycznej (jako tzw. przedsięwzięcie będące w interesie europejskim).

Poniżej zostały wymienione inwestycje wskazane przez PSE S.A., które będą współfinansowane środkami zgromadzonymi na Funduszu Celowym:

- budowa linii 400kV Ostrołęka – Narew;
- budowa linii 400kV Miłosna – Siedlce Ujrzanów;
- budowa linii 400kV Ełk bis – granica Polski;
- rozbudowa stacji Ostrołęka;
- rozbudowa stacji Narew;
- budowa stacji Siedlce Ujrzanów;
- budowa stacji Ełk bis;
- budowa stacji Łomża;
- budowa stacji Stanisławów;
- budowa stacji Ołtarzew;
- budowa linii 400kV Ełk bis – Łomża.

W okresie od 1 lipca 2014 r. do 30 czerwca 2015 r. na powyższe zadania wydatkowano łącznie 351 750,3 tys. zł środków z Funduszu Celowego, w tym:

- w okresie od 1 lipca do 31 grudnia 2014 roku 152 159,8 tys. zł;
- w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2015 roku 199 590,5 tys. zł.

Powyższe kwoty środków pieniężnych wydatkowanych nie są równoznaczne z obniżaniem Funduszu Celowego w kapitałach spółki w danym roku. Wydatki te będą stanowiły podstawę do obniżenia Funduszu Celowego po zakończeniu danego zadania inwestycyjnego i oddaniu do użytkowania środków trwałych powstałych w wyniku jego realizacji.

W latach 2017÷2020 PSE S.A. planuje współfinansowane ze środków Funduszu Celowego takich projektów inwestycyjnych, jak:

- rozbudowa stacji Dunowo;
- rozbudowa stacji Mikułowa;
- budowa linii 400 kV Mikułowa-Czarna;
- budowa linii 400 kV Czarna-Pasikurowice;
- rozbudowa stacji Pasikurowice;
- budowa linii 400 kV Krajnik-Baczyna-Plewiska wraz z budową/rozbudową /modernizacją stacji w tym ciągu liniowym;
- rozbudowa stacji Piła Krzewina;
- budowa linii 400 kV Piła Krzewina-Plewiska;
- rozbudowa stacji Plewiska;
- budowa linii 400 kV Ostrołęka - Stanisławów wraz z rozbudową stacji w tym ciągu liniowym;

- budowa linii 400/220 kV Byczyna-Podborze wraz z rozbudową stacji w tym ciągu liniowym;
- budowa linii 400 kV Mikułowa - Świebodzice wraz z rozbudową stacji w tym ciągu liniowym;
- budowa linii 400 kV Dunowo - Żydowo Kierzkowo - Piła Krzewina wraz z rozbudową stacji w tym ciągu liniowym.

Realizacja wyżej wymienionych projektów inwestycyjnych przyczyni się do zwiększenia zdolności przesyłowej połączeń wzajemnych Krajowego Systemu Przesyłowego z systemami przesyłowymi krajów członkowskich Unii Europejskiej, w szczególności poprzez zwiększenie pewności transgranicznych zdolności przesyłowych alokowanych uczestnikom rynku. Ponadto, realizacja powyższych inwestycji spowoduje zwiększenie bezpieczeństwa pracy systemu krajowego w ramach połączonych systemów europejskich, w szczególności poprzez zwiększenie możliwości współpracy międzyoperatorskiej (np. możliwości korzystania z międzyoperatorskich środków zaradczych).

Prognoza wydatkowania środków zgromadzonych na Funduszu Celowym, przewiduje wydatkowanie w roku 2015 środków w wysokości 345 014 tys. zł oraz w perspektywie opracowywanego *Planu Zamierzeń Inwestycyjnych na lata 2016-2020* środków w wysokości 376 622 tys. zł.

Weryfikacja zgromadzonych danych wskazuje, że wszystkie przychody z tytułu alokacji zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej uzyskane przez PSE S.A. w okresie sprawozdawczym od 1 lipca 2014 r. do 30 czerwca 2015 r. zostały przeznaczone na cele opisane w art. 16 ust. 6 Rozporządzenia (WE) nr 714/2009.